

University of Groningen

Grip op je eigen leerproces: Het effect van motivatie

Kuik, Kristy

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Publication date:
2017

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):

Kuik, K. (2017). Grip op je eigen leerproces: Het effect van motivatie: Deelproject 'Met je mond vol Nederlands'. Science Shop, University of Groningen.

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

Grip op je eigen leerproces: Het effect van motivatie

Deelproject 'Met je mond vol Nederlands'

Kristy Kuik

Wetenschapswinkel Taal, Cultuur en Communicatie

Juli 2017

Grip op je eigen leerproces: Het effect van motivatie

Kristy Kuik, juli 2017

Achtergrond

Zoals algemeen bekend is, woedt er de laatste jaren een burgeroorlog in Syrië. Veel inwoners zijn als vluchteling vertrokken naar verschillende Europese landen, waaronder naar Nederland. Ondanks dat het inburgeringsproces voor deze immigranten lang en moeilijk is, proberen veel mensen toch om dit voor elkaar te krijgen. Één van de belangrijkste aspecten van de inburgering is het leren van de Nederlandse taal. Immigranten gaan in de eerste plaats vaak cursussen volgen bij Talencentra. Hier worden zij op niveau ingedeeld, beginnend bij A1/A2 en werkend naar C1/C2. Om naast deze lessen nog meer in contact te komen met het Nederlands, kunnen zij ervoor kiezen om voor enkele uren per week een taalcoach te krijgen bij non-profit organisaties zoals Humanitas. Toch blijkt het lastig om de Nederlandse taal in de praktijk toe te passen. Wat voornamelijk lastig is voor NT2 cursisten in een land als Nederland, is het feit dat bijna iedereen goed Engels spreekt en niet verlegen is om dit te gebruiken tegen mensen die zelf (nog) niet vloeiend Nederlands spreken. Bovendien hebben deze groepen mensen vaak geen of weinig Nederlandse contacten (i.e. vrienden of familie) en gebruiken dus naast de lessen vaak alleen de moedertaal. Motivatie om de taal te leren, maar ook te gebruiken buiten het klaslokaal is dus zeker noodzakelijk. Hierdoor ben ik eigenlijk in contact gekomen met een groepje Syrische vluchtelingen. Zij wilden namelijk naast de cursussen van het Talencentrum en de lessen bij Humanitas nog meer in contact komen met het Nederlands. Daarom heb ik samen met twee andere studenten taalbijeenkomsten voor ze georganiseerd.

Al met al is het leren van een vreemde taal erg moeilijk en vereist het veel motivatie van de leerling. Het is algemeen bekend dat motivatie heel belangrijk is bij het leren van een taal, maar over het algemeen wordt dit niet altijd goed benadrukt. Motivatie is namelijk niet een vast gegeven, maar iets wat regelmatig fluctueert en dus ook te beïnvloeden is. In dit 'knowledge mobilization plan' (KMb plan) probeer ik deze kwestie onder de aandacht te brengen.

Introductie

Doel

Het doel van dit KMb plan is om NT2 cursisten meer grip te geven op hun eigen leerproces wat betreft motivatie, zodat ze dit proces zelf kunnen bevorderen. Door kennis vanuit wetenschappelijke literatuur, context en de praktijk over motivatie op een toegankelijke manier bij de doelgroep te krijgen, kan dit doel behaald worden.

Doelgroep

Ik ben door het Talencentrum en Humanitas Groningen in contact gekomen met een groepje Syrische NT2 leerlingen die allen een medische achtergrond hebben. Dit groepje van zeven leerlingen zijn meer dan een jaar geleden naar Nederland gevlucht en proberen hier de staatsexamens te halen, zodat zij verder kunnen studeren of aan het werk kunnen. In eerste

instantie is dit dan ook de doelgroep voor dit KMb plan. Ondanks dat deze groep over het algemeen goede redenen heeft om het Nederlands zo snel mogelijk te leren en dus heel gemotiveerd is, heeft de groep nog steeds te maken met schommelingen in motivatie. Dit kan bijvoorbeeld worden veroorzaakt door slecht nieuws van het thuisfront of het tegenvallen van de studie of het werk hier in Nederland.

Echter, niet alleen dit groepje vluchtelingen, maar eigenlijk alle NT2 leerlingen hebben te maken met schommelingen in de motivatie voor het leren van de taal. De informatie die gegeven wordt in dit KMb plan en in de bijbehorende eindproducten kan dus eigenlijk ook heel nuttig zijn voor alle NT2 leerlingen én hun docenten. Zij kunnen namelijk allen positieve invloed uitoefenen op de motivatie. Doordat de gevonden informatie nuttig kan zijn voor een veel groter publiek, heb ik besloten om meerdere doelgroepen te adresseren in plaats van één: NT2 leerlingen en NT2 docenten.

Kernboodschap

Ik ga de informatie die ik heb gevonden in de literatuur, context en praktijk op een toegankelijke manier samenvatten en presenteren aan de doelgroepen. Wat belangrijk is om te beseffen, is dat iedereen verschillend is in hoe gemotiveerd hij of zij is, maar ook in wat motiverend werkt of niet. Daarom is het belangrijk om alleen naar jezelf te kijken, en niet naar hoe anderen het doen. De informatieve kernboodschap die herhaaldelijk gepresenteerd zal worden is: **Van persoonlijke doelen bereiken blijf je gemotiveerd. Zorg er dus voor dat je haalbare (kleinere) doelen hebt en niet alleen een einddoel. Valt er een doel weg of verandert er iets, bedenk dan voor jezelf direct een nieuw doel!** Zonder nut is het leren van een taal heel lastig.

Strategie

De strategie is om een onderzoek naar motivatie bij het leren van een taal te verdelen in drie secties: praktijk, literatuur en context. De gevonden informatie wordt geanalyseerd en gesorteerd zodat alleen relevante informatie voor de doelgroepen overblijft.

Om de aanvankelijke doelgroep - het groepje Syrische vluchtelingen - te bereiken, wordt er een terugkomdag georganiseerd waar een informatieve presentatie wordt gegeven over het onderwerp motivatie bij het leren van een taal. Ook wordt er op deze dag een kaartje uitgedeeld aan elke deelnemer met een korte persoonlijke reflectie erop. Om de grotere doelgroep - NT2 leerlingen en docenten - te bereiken, wordt er een korte video gemaakt met de belangrijkste informatie over motivatie voor op de website van het Talencentrum en eventueel Humanitas. Tot slot is er ook nog de mogelijkheid om deze informatie ook via andere media zoals de krant onder de aandacht te brengen, om zo nog meer mensen te bereiken.

Onderzoek

Zoals eerder genoemd, bestaat het onderzoek uit drie delen: praktijk, literatuur en context. Tijdens de taalbijeenkomsten worden er wekelijks vragenlijsten over motivatie uitgedeeld en gesproken stukjes afgenomen. De informatie die hieruit voorkomt, samen met observaties van andere lessen bij het Talencentrum en Humanitas vormen het praktijkgedeelte van het onderzoek. Naar wetenschappelijke literatuur wordt op het internet gezocht via de elektronische universiteitsbibliotheek. Voor dit deel wordt dus alle informatie van academische websites gehaald, zodat de betrouwbaarheid hoog is. Voor de context, echter, wordt er juist gekeken naar informele internetverslagen, stukjes of filmpjes, om erachter te komen wat mensen over het algemeen weten over het onderwerp 'motivatie bij het leren van een taal'. Dit deel is dus juist géén wetenschappelijke informatie.

Context en literatuur

Gelukkig blijkt dat de informatie vanuit de drie delen redelijk met elkaar overeenkomt: **mensen zijn bewust van het feit dat motivatie een belangrijke factor is bij het leren van een taal.** Dit blijkt uit de context, maar is ook zeker wetenschappelijk te onderbouwen. Dörnyei (2009), de meest prominente taalwetenschapper op het gebied van motivatie, zegt dat wanneer alle andere aspecten zoals taalangst en aanleg gelijk zijn, dat personen die meer gemotiveerd zijn, beter presteren. Het begrip motivatie is echter vaak nog wat te breed en te globaal. Er wordt bijvoorbeeld minder vaak gerealiseerd dat motivatie voortdurend fluctueert en te beïnvloeden is. Een eindexamenleerling is bijvoorbeeld niet per definitie gedurende het hele eindexamenjaar gemotiveerd, terwijl dit vaak wel zo gegeneraliseerd wordt. Uit de literatuur en praktijk (de wekelijkse vragenlijsten) blijkt dat motivatie wekelijks of zelfs meerdere malen per dag kan veranderen. Moskovsky (2013) geeft dan ook aan dat er niet alleen verschillen zijn tussen groepen (zoals tussen scholieren en vluchtelingen), maar ook tussen individuen en zelfs binnen een individu. **Omdat motivatie zo veranderlijk is, zou er actief aandacht moeten worden besteed aan het verbeteren van motivatie en/of om motivatie hoog te houden.**

Uit veel literatuur zoals een artikel van Vansteenkiste (2004), blijkt dat intrinsieke motivatie (uit jezelf iets graag willen leren) beter is dan extrinsieke motivatie (waarbij je iets doet voor een beloning of om straf te vermijden). Om dit te bereiken helpt het om meerdere persoonlijke en realistische doelen te stellen, in plaats van één groot einddoel, zegt Vansteenkiste. Zodra je een doel bereikt hebt, wordt je namelijk meer gemotiveerd om er nog één te halen. Belangrijk is dat wanneer het je niet lukt om een doel te halen, je het doel aanpast, zodat je niet gedemotiveerd raakt. Voorbeelden van kleine subdoelen bij het einddoel 'vloeiend Nederlands spreken' zijn: "ik wil deze week met minstens vier Nederlanders praten" of "ik wil deze maand een Nederlands boek uitlezen". Opvallend is dus dat over het algemeen voor iedereen geldt dat een goede motivatie leidt tot een betere prestatie, maar dat individuele verschillen in hóé je gemotiveerd wordt of blijft enorm groot zijn.

Naast het feit dat leerlingen zelf ontzettend veel invloed op hebben op hun motivatie, blijkt uit onderzoek zoals dat van Moskovsky dat docenten hier ook een grote rol in spelen! Door leerlingen aan te sporen om persoonlijke doelen op te stellen, en door natuurlijk zelf enthousiast voor de klas te staan, kunnen leerlingen gemotiveerder worden.

Praktijk

Behalve natuurlijke observaties tijdens de bijeenkomsten, is er ook wekelijks een motivatie vragenlijst in te vullen door de cursisten en een gesproken stukje van ongeveer 3 minuten dat opgestuurd moet worden. Hierdoor kan de motivatie van de cursisten elke week bekeken worden, en eventueel gekoppeld worden aan het ingesproken huiswerk. Uit de vragenlijsten blijkt dat over het algemeen de meeste studenten zeer gemotiveerd zijn. Dit blijkt ook uit de opkomst en de actieve deelname tijdens de bijeenkomsten.

Om verder een goed beeld te krijgen van hoe het er in de praktijk aan toe is gegaan bij de cursisten, is er een afspraak bij Humanitas, om daar een twee uur durende bijeenkomst te observeren en om de taalcoaches wat vragen te kunnen stellen over motivatie. Tijdens deze bijeenkomst valt het op dat de aanwezige cursisten actief meedoen met de les door goed op te letten, vragen te stellen en antwoorden te geven. Zij hebben allen de les goed voorbereid door het huiswerk te maken. Deze observaties samen met het feit dat de bijeenkomsten op vrijwillige basis zijn, wijzen erop dat de cursisten gemotiveerd zijn om de taal te leren. Dit komt overeen met de observaties van de taalcoaches van Humanitas. Zij geven aan dat zij de cursisten elke week zeer gemotiveerd vinden en dat zij hier zelf weinig invloed op te hoeven uitoefenen. Wat ze wel proberen om het leerproces van de cursisten te bevorderen is zelf enthousiast voor de groep staan, een comfortabele sfeer creëren en genoeg complimenten geven wanneer ze dat verdienen.

Behalve bij Humanitas, is er ook een observatie bij een NT2 les bij het Talencentrum geweest. Ook is er per mail een kort interview met Jeroen (NT2 docent) over motivatie in zijn lessen. Jeroen geeft aan dat hij merkte dat zijn cursisten zeer gemotiveerd zijn, doordat ze goed mee doen, hun huiswerk maken en zelfs de extra opdrachten doen. Tijdens de lessen probeert hij de cursisten te motiveren door ze te enthousiasmeren door andere materialen zoals boeken en televisieprogramma's aan te raden. Ook probeert hij de cursisten te stimuleren om erop uit te gaan door activiteiten in de stad en regio aan te prijzen. Jeroen is zich bewust van het feit dat eigen leerdoelen stellen heel belangrijk is voor de motivatie van de cursisten. Hij wijst zijn cursisten hier nadrukkelijk op, zodat zij zich bewust zijn, en ook bewust blijven, van wat ze willen bereiken. Dit is gelukkig allemaal ook echt te merken tijdens de observatie van zijn les.

Al met al is er veel informatie verzameld gedurende het onderzoek. Om deze informatie te verspreiden zijn er verschillende middelen ontwikkeld. Deze worden hieronder beschreven.

Activiteiten en producten

1) Terugkomdag met presentatie

Samen met mijn groepsgenoten organiseer ik een terugkomdag voor de vluchtelingen die bij onze taalbijeenkomsten zijn geweest. Met behulp van een datumprikker wordt er een datum en tijd gevonden waarop iedereen aanwezig kan zijn. Hierna kan onze begeleider een zaal reserveren waar we goed een PowerPointpresentatie kunnen houden. Tijdens deze terugkomdag presenteren wij wat we hebben gevonden tijdens onze onderzoeken (zie bijlage 1). We vertellen kort iets over de gevonden literatuur, praktijk en context, en laten voorbeeld grafieken zien van hoe hun eigen motivatie hun prestatie heeft beïnvloed. Het is van belang dat er tijdens de presentatie een duidelijke kernboodschap naar voren komt, waar de cursisten iets aan hebben. Na de presentatie is er nog tijd voor feedback van de cursisten voor ons.

2) Tips en Tops

Tijdens de terugkomdag overhandig ik samen met mijn twee groepsgenoten een Nederlands boekje aan de cursisten met een groepsfoto erin. Achterop de groepsfoto staat een persoonlijke reflectie in de vorm van een tip en een top. Een tip is bijvoorbeeld: "Je hebt al een heel hoog niveau Nederlands, maar alleen door elke dag te blijven spreken en lezen word je nóg beter!". Een voorbeeld van een top is: "Knap dat je elke week zo gemotiveerd blijft om het Nederlands te leren, ondanks de tegenslagen met betrekking tot je studie".

3) Korte video

In de video komt een korte samenvatting van de gevonden informatie over motivatie en een duidelijke boodschap voor zowel NT2 leerlingen als NT2 docenten (zie bijlage 2). De korte video is bedoeld voor op de website van het Talencentrum en eventueel ook voor op de website van Humanitas. Een geschreven tekst wordt waarschijnlijk minder snel gelezen omdat het voor mensen die niet echt geïnteresseerd zijn in het onderwerp al gauw te veel moeite is. Een korte video is gemakkelijk en moeiteloos om te kijken, terwijl je wel dezelfde informatie binnenkrijgt als bij een geschreven tekst. Het publiek is op deze manier dus waarschijnlijk groter. Bovendien kunnen NT2 docenten die lesgeven bij het talencentrum dit filmpje ook bekijken en er iets van opsteken. De video zal maximaal 2 minuten lang zijn en in de vorm van Prezi gecreëerd worden met gesproken tekst erbij. Op de 'slides' komt kort wat informatie over motivatie bij het leren van een taal te staan, met vervolgens tips en een kernboodschap voor NT2 cursisten en NT2 docenten.

Tijdslijn

[Taalbijeenkomsten	23 februari - 4 mei]
Onderzoek	7 april - 28 juni
Humanitas observatie	19 april
Terugkomdag met tips&tops	15 juni
Duitse Wetenschapswinkels	19 juni
Talencentrum observatie	20 juni
KMb plan af	28 juni
Video publiceren	30 juni - 7 juli

Bronnen

- Dornyei, Z. (2009). Individual Differences : Interplay of Learner. *Language Learning*, 59(December), 230–248.
- Moskovsky, C., Alrabai, F., Paolini, S., & Ratcheva, S. (2013). The Effects of Teachers' Motivational Strategies on Learners' Motivation: A Controlled Investigation of Second Language Acquisition. *Language Learning*, 63(1), 34–62.
- Vansteenkiste, M., Simons, J., Lens, W., & Soenens, B. (2004). De kwaliteit van motivatie telt : over het promoten van intrinsieke doelen op een autonomieondersteunende wijze, 117–128.

Bijlage 1 - Terugkomdag presentatie

Dia 1

TERUGKOMDAG NEDERLANDS

15 juni 2017

Dia 2

MOTIVATIE

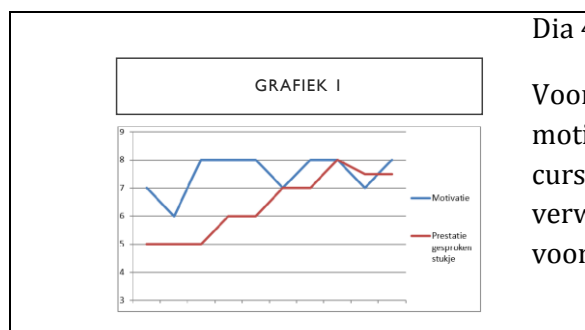
Uitleg over wat er algemeen bekend is over motivatie. Dus dat iemand die meer gemotiveerd is, beter een taal kan leren mits andere factoren zoals aanleg en taalangst gelijk zijn.

Dia 3

INTRINSIEK VS. EXTRINSIEK

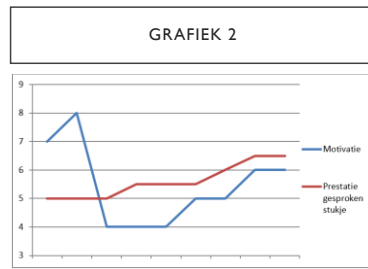

Het verschil uitleggen tussen intrinsieke en extrinsieke motivatie met verschillende voorbeelden.

Voorbeeld van het verloop van de motivatie en de prestatie van een cursist over 10 weken. Dit is hoe je het verwacht: hoge motivatie en veel vooruitgang.

Dia 5

Voorbeeld van het verloop van de motivatie en de prestatie van een cursist over 10 weken. Dit is hoe je het niet verwacht: lage en schommelende motivatie maar toch vooruitgang.

Dia 6

INDIVIDUELE VERSCHILLEN

Dus individuele verschillen zijn goed zichtbaar en zeer belangrijk om rekening mee te houden bij het kiezen en toepassen van een leerstrategie.

Dia 7

TIP MOTIVATIE

Houd je doel voor ogen! Valt je doel weg of verandert er iets, bedenk voor jezelf direct een nieuw doel! Zonder nut is het leren heel lastig.

De kernboodschap als conclusie.

Bijlage 2 - Opzet video

